

переконливості, значною мірою залежить успіх подальшого розвитку системи бібліотечного обслуговування [1].

Література

1. Алтухова Г.А. Речевая культура библиотекаря : учеб. пособие для высш. и сред. проф. учеб. заведений культуры и искусств / Г. А. Алтухова. – М. : ИПО Профиздат, 2001. – 96 с.
2. Бібліотечне об'єднання в процесі обслуговування користувачів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/4164594/page:6>.
3. Езова С.А. Грани бібліотечного об'єднання : учеб.-метод. пособие / С.А. Езова. – М. : Профиздат, 2002. – 159 с.

УДК 02(043)

Дейниченко О.В.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА, ДІЯЛЬНІСТЬ, ПРАКТИКА: ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

За словами Г. І. Солоїденко, формування бібліотечної термінології розпочалося ще наприкінці ХІХ ст [11, с. 3], але і на сучасному етапі не всі терміни остаточно визначені: навіть ті, що не позначають нові бібліотечні процеси і вживалися протягом усього ХХ ст. В межах досліджень, присвячених функціонуванню бібліотек як інформаційних центрів, актуальним є визначення таких понять, як «бібліотечна справа», «бібліотечна діяльність» та «бібліотечна практика», «інформаційно-бібліотечна діяльність».

На сучасному етапі функціонування термінологічної системи бібліотекознавства основними джерелами визначення термінів, затверджених на державному рівні, є Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», ДСТУ 7448:2013 «Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять» (надалі – ДСТУ) та online-проект Національної парламентської бібліотеки України «Українська бібліотечна енциклопедія» (надалі – УБЕ) [1; 9; 12]. Поняття «бібліотечна справа» і ДСТУ, і УБА визначають та, як воно викладено у Законі України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (див. рис. 1).

Рис. 1. Схематичне відображення аспектів поняття «бібліотечна справа» (за Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [9])

Поняття «бібліотечна діяльність» у вказаному Законі визначено не було, але у статті 3 старої редакції цього Закону розглядалися основні напрями бібліотечної діяльності, з чого можна було зробити висновок, що під цим поняттям розуміється діяльність бібліотек, спрямована на формування, зберігання документально-інформаційних ресурсів та бібліотечне обслуговування [8]. Т. В. Курило також виокремлює основні аспекти бібліотечної діяльності, розглядаючи бібліотеку як бібліотечно-бібліографічний, культурно-просвітницький і науково-допоміжний інститут [7, с. 85].

ДСТУ 7448:2013 визначає як окремі поняття такі термін, як «бібліотечна діяльність» та «інформаційна діяльність» [1]. При цьому на початку 2010-х рр. О. Воскобойнікова-Гузева зазначала, що бібліотечна діяльність «останніми роками розглядається як бібліотечно-інформаційна» [5, с. 6], і що згаданий ДСТУ, який на той момент розроблявся, повинен надати чітке визначення бібліотечно-інформаційна діяльності, «хоча попередній проект стандарту містить окремі поняття» [4, с. 28]. У порівнянні з проектом [2], у затвердженому тексті ДСТУ визначення понять «бібліотечна діяльність» та «інформаційна діяльність» було дещо змінено (див. табл. 1), однак, цілісний термін «бібліотечно-інформаційна діяльність» згадується тільки у назві ДСТУ [1], отже це поняття так остаточно і не визначене.

Співвідношення понять «бібліотечна діяльність», «інформаційна діяльність» та «бібліотечна практика» у проекті та у затвердженому тексті ДСТУ 7448:2013 «Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять» [1; 2]

ДСТУ 7448:2013	Проект ДСТУ
4.1.8 бібліотечна діяльність Сфера соціогуманітарної діяльності, спрямована на задоволення інформаційних, культурних та освітніх потреб населення за допомогою бібліотеки (4.1.1). Примітка. Бібліотечна діяльність охоплює теоретичне і методичне розроблення цілей і завдань бібліотеки, керування нею, забезпечення її засобами матеріально-технічного оснащення, необхідними для виконання бібліотечних процесів, формування фондів, укладання каталогів, обслуговування користувачів бібліотеки	4.1.22 бібліотечна діяльність Комплекс різного виду робіт, що забезпечують виконання бібліотекою своїх основних функцій
4.1.9 інформаційна діяльність Постійне та систематичне збирання та оброблення інформації (4.1.2) для її зберігання, опрацювання, інформаційного пошуку (4.2.33), використання, поширення, які виконує певна особа чи організація (див. також ДСТУ 2392)	4.1.5 інформаційна діяльність Це сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави (Закон України «Про інформацію»)
Поняття, пов'язані з «практичними аспектами», згадуються у пунктах: 4.4.2.17 електронний каталог («бібліотечна практика») та 4.4.4.2 практична бібліографічна діяльність	Поняття «бібліотечна практика», «практична діяльність» не згадуються

За результатами пошуку з використанням внутрішніх ресурсів УБЕ [12], у цьому проекті відображено такі терміни, до складу яких входить поняття «діяльність» або «практика»: «інформаційна діяльність», «практична бібліографічна діяльність», «бібліографічна діяльність», «соціокультурна діяльність бібліотек». Таким чином, поняття «інформаційно-бібліотечна діяльність» та «бібліотечна практика», в УБЕ також не визначені. При цьому «інформаційна діяльність» розглядається як «сукупність процесів постійного і систематичного збирання та аналітико-синтетичного опрацювання записаної (первинної) інформації, що виконуються певною особою, групою осіб чи організацією» [3].

Найбільш суперечливим із розглянутих нами понять є «бібліотечна практика». Оскільки чіткого його визначення немає, можна припустити, що це – не термін, розповсюджений в галузі бібліотечної справи, а стале словосполучення, яке широко використовується у професійній літературі, у т.ч. у наукових статтях і монографіях [6; 11]. З одного боку, за аналогією з визначенням поняття «медична практика» [10], доречно стверджувати, що «бібліотечна практика» – вид діяльності у сфері бібліотечної справи, який провадиться бібліотеками та окремими фізичними особами – співробітниками бібліотек, які відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам, з метою надання різних видів інформаційного та бібліотечного обслуговування. З іншого боку, проаналізувавши результати пошуку за словосполученням «бібліотечна практика», здійсненого засобами пошукової системи Google, необхідно зазначити, що це – розповсюджена назва серій методичних рекомендацій, розділів у фахових періодичних виданнях, у яких висвітлено практичний досвід роботи конкретних бібліотек незалежно від того, чи була спрямована описувана діяльність безпосередньо на обслуговування користувачів.

Таким чином, замість словосполучення «бібліотечна практика» доречно використовувати «практична діяльність бібліотек», тощо. Вживання поняття «інформаційно-бібліотечна діяльність» є припустимим у випадках, коли мається на увазі «інформаційна діяльність» та «бібліотечна діяльність» у їх взаємодії. Поняття «бібліотечна діяльність» і «бібліотечна справа» є остаточно визначеними і не викликають питань з приводу їх використання.

Література

1. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять [Електронний ресурс] : ДСТУ 7448:2013 / розробники: А. Ямчук (наук. кер. розробки), О. Баркова, В. Земцева [та ін.]. – Уведено вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.26-80) ; чин. від 11.29.2013. – К. : Мінекономрозвитку України, 2014. – 42 с. – (Національний стандарт України). – Режим доступу: <http://www.library.kherson.ua/2016/dstu7448-2013.pdf>.

2. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять [Електронний ресурс] : ДСТУ 7448:2013 (Проект, перша редакція) / розробники: А. Ямчук (наук. кер. розробки), В. Земцева, Р. Санченко [та ін.]. – Уведено вперше. На заміну: ГОСТ 7.26-80. – К. : Держспоживстандарт України,

20... – 46 с. – (Національний стандарт України). – Режим доступу: <http://www.uinpei.kiev.ua/images/files/novosti/proekt.doc>.

3. Благодєєва Т. Б. Інформаційна діяльність [Електронний ресурс] / Т. Б. Благодєєва // Українська бібліотечна енциклопедія : науковий проект Національної парламентської бібліотеки України / укл. Л. М. Любаренко та ін. – Режим доступу до ст.: <http://ube.nplu.org/article/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>.

4. Воскобойнікова-Гузєва О. Бібліотечно-інформаційна діяльність: наукове забезпечення [Електронний ресурс] / О. В. Воскобойнікова-Гузєва // Всеукр. інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки та освіти: сучасний стан і шляхи розвитку : Зб. наук. пр. Держ. наук.-педагогічної б-ки України ім. В. Сухомлинського. – К., 2010. – Вип. 2. – С. 28–35. – Режим доступу: <http://journals.dnpgov.ua/article/view/73089>.

5. Воскобойнікова-Гузєва О. Бібліотечно-інформаційна діяльність: системний підхід [Електронний ресурс] / О. В. Воскобойнікова-Гузєва // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2011. – Вип. 29. – С. 5–13. – Режим доступу до ст.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2011_29_3.

6. Кудлай В. О. Розвиток бібліотечної справи в Україні: теоретичні, нормативні та змістові засади [Електронний ресурс] / В. О. Кудлай // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Філософія, культурологія, соціологія. – 2013. – Вип. 5. – С. 37–47. – Режим доступу до ст.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_fks_2013_5_9.

7. Курило Т.В. Становлення і розвиток законодавства про охорону культурної спадщини в Україні: історико-правове дослідження [Електронний ресурс] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Т.В. Курило ; Київський. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 222 с. – Режим доступу: d11.lib.ua-ru.net/files/dfd/35/33642.doc.

8. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 р. N 32/95-ВР ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Організація роботи бібліотеки науково-дослідної установи Національної академії наук України: Збірник документів / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського ; уклад.: Н.І. Смаглова, Г.І. Солоїденко, Т.Л. Кулаковська ; відп. ред. А.А. Свобода. – К., 1997. – Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=libraries&id=2106.

9. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 р. N 32/95-ВР (із зм. і доп.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.

10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики : Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 49 від 02.02.2011 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0171-11>.

11. Солоїденко Г. І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку [Електронний ресурс]: монографія / Г. І. Солоїденко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. Вернадського. – К., 2010. – 204 с. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIV/EIF00000039.pdf.

12. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс] : науковий проект Національної парламентської бібліотеки України / укл. Л. М. Любаренко та ін. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/>.

УДК 027(477.62)(043)

Кіор Н.Д.

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ-ФІЛІАЛУ ІМ. М.О. НЕКРАСОВА

Бібліотека – згідно із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» це – «інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації» [1]. Бібліотеки накопичують, зберігають і розповсюджують знання, які зафіксовані у друкованих джерелах та на інших носіях інформації, виконуючи найважливіше суспільне завдання - «забезпечення загальної доступності до інформації та культурних цінностей, що збираються, зберігаються та надаються в тимчасове користування» [1]. Саме тому успішне функціонування кожного з населених пунктів України неможливе без бібліотечної установи.

Маріуполь, як важливий адміністративний і культурний центр Приазов'я, має усталену розгалужену систему бібліотечного обслуговування у вигляді Комунальної установи «Централізована бібліотечна система для дорослих» (ЦБС), що являє собою 12 бібліотек-філій на чолі з Центральною міською бібліотекою ім. В. Г. Короленка [2]. Методична допомога з боку Центральної міської бібліотеки дозволяє бібліотекам-філіям здійснювати якісне обслуговування читачів відповідно до вимог часу. Водночас, кожна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

ДЕБЮТ

*Збірник тез доповідей студентів
історичного факультету*

Маріуполь – 2017

ББК 94 я 43
УДК 08 (063)

Дебют: Збірник тез доповідей студентів історичного факультету МДУ за результатами участі у Декаді студентської науки 2017 / За заг. ред. д.політ.н., проф. К.В. Балабанова, д.е.н., проф. О.В. Булатової. – Маріуполь, 2017. – 151 с.

Редакційна колегія: д.і.н., професор В.Ф. Лисак, к.і.н., доцент І.О. Петрова, к.н.соц.ком., доцент В.О. Кудлай, д.і.н., професор В.М. Романцов, к.політ.н., доцент М.В. Булик, к.політ.н., доцент О.Л. Гільченко, к.і.н., доцент Ю.В. Рябуха, к.політ.н., доцент К.А. Трима, к.і.н., доцент О.С. Цибулько

Матеріали збірника висвітлюють результати науково-дослідної роботи студентів МДУ, які присвячені питанням історії, міжнародних відносин, політології, документознавства, філософії, соціології тощо.

Рекомендовано до друку та поширення мережею Інтернет Радою молодих вчених Маріупольського державного університету

Протокол № 2 від 31.01.2017.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.